

УДК 341.4

Вікторія Ігорівна ЛИСЕНКО,

*слухач 1 курсу магістратури факультету № 3
Харківського національного університету внутрішніх справ;*

Ольга Олександрівна ЛЕМІШ,

*слухач 1 курсу магістратури факультету № 3
Харківського національного університету внутрішніх справ*

Науковий керівник:

Олена В'ячеславівна ДЖАФАРОВА,

*професор кафедри адміністративної діяльності поліції
факультету № 3 Харківського національного
університету внутрішніх справ,
доктор юридичних наук, професор*

МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ БОРОТЬБИ З КОРУПЦІЄЮ

Сьогодні міжнародна спільнота докладає значних зусиль для боротьби з корупцією, створюючи та вдосконалюючи правові системи запобігання і протидії корупції, адже лише за умови належного врядування та верховенства права можливо досягнути задовільного економічного й соціального розвитку країни [1]. Корупція є невід'ємною рисою державного апарату, а на даний час вона набула ще й транснаціонального характеру. Корупцію було визнано загрозою світового масштабу, боротьба із цим явищем у межах окремих держав стала недостатньо ефективною, тому міжнародне співтовариство почало активно працювати над виробленням універсальних стандартів, спрямованих на запобігання й протидію корупційним проявам, які знайшли своє відображення в низці нормативно-правових актів.

Одна з найвідоміших у світі спеціалізованих інституцій з боротьби проти корупції – Незалежна комісія проти корупції, яка була заснована у 1974 р. в Гонконзі. Своєю діяльністю Комісія зробила значний внесок в успіх Гонконгу в зниженні рівня корупції та підвищенні економічної стабільності країни. Натхненні цим успіхом держави прийняли рішення про створення власних інституцій із запобігання та протидії корупції [1]. Основою для приведення національного законодавства кожної держави-учасниці у відповідність із загальновизнаними методами та заходами щодо попередження і протидії

корупції стала Конвенція ООН проти корупції, яку ратифікували 183 країни світу. Конвенція передбачає, що держави-учасники самостійно розробляють та здійснюють скоординовану політику протидії корупції, при цьому документом передбачається можливість створення двох типів антикорупційних інституцій: орган або органи із запобігання корупції; орган або органи, які спеціалізуються на протидії корупції.

Початком розвитку міжнародно-правового регулювання у сфері боротьби з корупцією було прийняття 15.12.1975 р. Резолюції Генеральної Асамблеї ООН № 3514, яка засудила всі види корупції, у тому числі хабарництво, та виробила рекомендації для вжиття державами заходів, необхідних для запобігання й протидії корупції. Ці завдання деталізувалися в таких документах, як Резолюція Генеральної Асамблеї ООН «Боротьба з корупцією» від 12.12.1996 р., Декларація ООН «Про боротьбу з корупцією та хабарництвом у міжнародних комерційних операціях» 1996 р., Міжнародний кодекс поведінки державних посадових осіб 1996 р., Керуючі принципи для ефективного виконання Кодексу поведінки посадових осіб з підтримання правопорядку 1989 р., та стали основою для створення міжнародних нормативно-правових актів, які закріпили універсальні стандарти запобігання корупційним проявам [2].

В свою чергу протягом 2014–2017 рр. Україні вдалося здійснити низку визначальних кроків для налагодження ефективної боротьби з корупцією. 14 жовтня 2014 року було прийнято Закон України №1700-VII «Про запобігання корупції», що і стало важливим кроком з прямування країни до міжнародної спільноти. Цей Закон визначає правові та організаційні засади функціонування системи запобігання корупції в Україні, зміст та порядок застосування превентивних антикорупційних механізмів, правила щодо усунення наслідків корупційних правопорушень. Згідно з ч. 1 Закону № 1700-VII, корупція – використання особою, зазначеною у частині першій статті 3 цього Закону, або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ним можливостей [3].

Створюючи національну систему антикорупційних органів з метою вдосконалення антикорупційної системи в Україні були створені та розпочали своє функціонування три

відомі моделі спеціальних антикорупційних органів: багатоцільовий спеціалізований орган, наділений правоохоронними повноваженнями та превентивними функціями – Національне антикорупційне бюро України; орган протидії корупції в структурі діючого правоохоронного органу – Спеціалізована антикорупційна прокуратура у структурі Генеральної прокуратури України; інституції із запобігання корупції, розроблення політики і координації дій – Національне агентство з питань запобігання корупції, але при цьому обрано власний шлях, об'єднавши новостворені антикорупційні інституції з реформованими правоохоронними органами, зокрема шляхом розподілу повноважень між Національним антикорупційним бюро України та ДБР в частині кримінального переслідування корупціонерів; залишення за прокуратурою координаційних та наглядових повноважень у сфері протидії корупції [4].

Наразі у світі існує велика кількість антикорупційних інституцій, які відрізняються одна від одної лише різноманітністю функцій та фактичної діяльності. Досить непросто визначити найбільш ефективну модель запобігання і протидії корупції. Однак можна встановити основні моделі існуючих органів, а саме: агентства з боротьби проти корупції в структурі правоохоронних органів (Норвегія, Бельгія, Іспанія, Хорватія, Угорщина), агентства з питань запобігання і протидії корупції, які мають правоохоронні повноваження та превентивні функції (Литва, Латвія, Австралія, Аргентина), окремі органи з превентивною функцією щодо запобігання корупції та правоохоронними повноваженнями з питань протидії корупції (Франція, Албанія, Україна), одним з ключових інституційних елементів комплексного реформування вітчизняної системи запобігання корупції, відповідно до міжнародних стандартів та успішних практик іноземних держав, стало створення Національного агентства з питань запобігання корупції. Це окремий, незалежний, превентивний антикорупційний орган, на який покладено завдання щодо формування та моніторингу реалізації антикорупційної політики, координації розробки й виконання державними органами антикорупційних програм, забезпечення дотримання публічними службовцями законодавства щодо запобігання і врегулювання конфлікту інтересів, правил етичної поведінки, здійснення заходів фінансового контролю та моніторингу способу життя публічних службовців тощо [1].

Однак, як показує досвід, наявність спеціалізованих антикорупційних органів не є запорукою зменшення рівня корупції, адже для ефективної роботи антикорупційних органів, насамперед, необхідно забезпечити їхню інституційну незалежність та фінансову стабільність [1].

Незважаючи на потужну нормативну базу, створену для запобігання та протидії корупції, на сьогодні в Україні це лишається системною проблемою, яка існує на всіх рівнях державної влади. Попри покращення, що спостерігається в окремих сферах, дрібна (побутова) і велика корупція в цілому процвітають. Політичні партії, законодавчий орган, правоохоронці, держслужбовці та судова гілка влади і досі сприймаються громадянами як дуже корумповані інститути. При цьому в суспільстві ще не сформувалось загальне засудження корупції: майже третина українських громадян вважає, що корупція може бути виправдана, а хабар є засобом найшвидшого розв'язання проблем у відносинах з різними держустановами [5].

Список бібліографічних посилань

1. Гром Н. Хто має боротися з корупцією? Міжнародні стандарти та успішні моделі антикорупційних систем. *Юридична газета Online*. URL: <http://yur-gazeta.com/golovna/hto-mae-borotisya-z-korupcieyu-mizhnarodni-standarti-ta-uspishni-modeli-antikorupciynih-sistem.html> (дата звернення: 18.11.2018).

2. Міжнародне співтовариство у боротьбі з корупцією // База даних «Учебные материалы». URL: <https://works.doklad.ru/view/a5C1ydJ3S10/all.html> (дата звернення: 18.11.2018).

3. Про запобігання корупції: закон України від 14.10.2014 № 1700-VII. *Відомості Верховної Ради*. 2014. № 49. Ст. 2056.

4. Уроки зарубіжного досвіду створення та діяльності спеціальних антикорупційних органів для України // Навчальні матеріали онлайн : база даних. URL: https://pidruchniki.com/84742/pravo/uroki_zarubizhnogo_dosvidu_stvorenniya_diyalnosti_spetsialnih_antikorupciynih_organiv_ukrayini (дата звернення: 18.11.2018).

5. Експерти: боротися з корупцією заважає вплив Уряду на антикорупційні інституції та олігархів – на політичні партії. *Печать Юа*. URL: <http://pechat-ua.info/novosti->

ukrainy/item/2607-eksperti-borotisya-z-koruptsiyu-zavazhae-vpliv-uryadu-na-antikoruptsijni-institutsiji-ta-oligarkhiv-na-politichni-partiji (дата звернення: 18.11.2018).

Одержано 22.11.2018

УДК 343.431(100)

Богдан Сергійович ЛИФИРЕНКО,

курсант 3 курсу факультету № 1

Харківського національного університету внутрішніх справ

Науковий курівник:

Олександр Олександрович АВДЄЄВ,

старший викладач кафедри кримінального права

та кримінології факультету № 1 Харківського

національного університету внутрішніх справ,

кандидат юридичних наук

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД У ВИЯВЛЕННІ ВИПАДКІВ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ

Явище торгівлі людьми є досить розповсюдженою проблемою в багатьох країнах. Саме тому виявлення постраждалих від торгівлі людьми врегульовано не лише у законодавстві України, а й закріплено в міжнародних договорах. Головним міжнародним нормативно-правовим актом, який містить визначення злочину про торгівлю людьми є Протокол про попередження і припинення торгівлі людьми, особливо жінками і дітьми, і покарання за неї, що доповнює Конвенцію Організації Об'єднаних Націй проти транснаціональної організованої злочинності 2000 року (відомий як «Палермський протокол»). Відповідно до статті 2 Палермського протоколу, Держави, які ратифікують цей Протокол, зобов'язані :

- попереджувати торгівлю людьми і боротися з нею;
- захищати та допомагати постраждалим від такої торгівлі;
- заохочувати співробітництво між Державами-учасницями.

Для правоохоронних органів ключовим положенням Протоколу є стаття 3, яка містить визначення злочину торгівлі людьми: «торгівля людьми» означає здійснювані з метою експлуатації вербування, перевезення, передачу, приховування